

מנה בדת

שינוי הדף היומי בדוך קצרו

לע"צ הגאון רבי מיכל יהודה בן
רבי משה דוד לפקוביץ זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 74 פרשת בהעלותך תשפ"א

יומא מט-נה

למשוך ידיהם ממנו כל עוד לא נשחט, ואם נאמר שניתן לבא בדם של אחר א"כ נאמר שניתן להמנות עד שעת זריקה, ויש לדחות שבפסח נאמר מהיות משה שניתן להמנות רק בשעת חיותו של השה, ורב זוטרא הוכיח ממה ששנינו שלא פוּדִים פטר חמור בעגל בחיה או בשחוטא או טריפה או כלאים וכוי אלא רק בשה, ולכאורה גם שחוט נקרא שה, ויש לדחות שלומדים פטר חמור מפסח בגזירה שוה שה שה, ואין ללמוד מפסח גם לענין זכר תם וכן שנה, שכתוב בפדיון תפדה תפדה לרבות, ואין לומר שנרבה גם עגל וחיה שא"כ מה בא לומר שה.

דף נ ר' יצחק נפחא הוכיח מברייתא שדורשת את הפסוק והוציא את כל הפר שיוציא את כולו, וגם ביוה"כ יש פסוק אחר שחיטה, **את פר החטאת ואת שעיר החטאת**, ומוכח שהוא נקרא פר גם אחר שחיטה, ורב פפא דוחה שבעור ובשר ופרש ודאי הוא נקרא פר גם אחר שחיטה, ונחלקו רק בדם אם הוא נקרא פר, ורב אשי הוכיח שדם נקרא פר שנאמר בפסוק **בזאת יבא אהרן אל הקודש בפר בן בקר**, ופשוט שלא מכניסו בקרניו, והחולקים יבארו את הפסוק שאהרן מוכשר לבא לקודש ע"י שיעשה פר בן בקר

יש להקשות שאם מת הכה"ג אחר שחיטת הפר זה יהיה חטאת שמתו בעליה שהולכת למיתה, אמר רבין בר אדא בשם רב עמרם, שחטאת ציבור אינה מתה, שר"מ אמר מברייתא שפר יוה"כ וחביתי כה"ג ופסח הם קרבן יחיד שדוחה שבת וטומאה, ומשמע שיש מי שסובר שזה קרבן ציבור, אך אם מדייקים כך א"כ נדייק גם מברייתא שאמר ר' יעקב שפר העלם של ציבור ושעיר עכו"ם וחגיגה שהם קרבן ציבור ואינם דוחים שבת וטומאה, א"כ יש מי שאומר שהם קרבן יחיד, אלא יש לבאר שר"מ שמע שת"ק אמר שקרבן ציבור דוחה שבת וטומאה וקרבן יחיד אינו דוחה, ואמר ר"מ שאין זה כלל בכל קרבן יחיד, שהרי פר יוה"כ וחביתין ופסח הם קרבן יחיד ודוחים טומאה ושבת, ואמר ר' יעקב שגם הכלל של קרבן ציבור אינו נכון כי פר העלם ושעיר עכו"ם וחגיגה, הם קרבן ציבור ואינם דוחים שבת וטומאה, אלא הכלל הוא שדבר זמנו קבוע דוחה שבת וטומאה ודבר שאין זמנו קבוע אינו דוחה שבת וטומאה אפילו בציבור, אביי הקשה מדברי הברייתא שלר' יהודה פר ושעיר של יוה"כ שאבדו והפריש אחרים תחתיהם, ימותו, ולר"א ור"ש ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהם לנדבה שחטאת ציבור אינה מתה, ור' אמי יבאר שפר מדובר בפר העלם דבר, ומה שכתוב של יוה"כ זה נאמר על השעיר, אך ישנה ברייתא אחרת שכתוב בה להדיא פר יוה"כ ושעיר יוה"כ שאבדו והפריש אחרים תחתיהם שלר' יהודה כולם ימותו, ולר"א ור"ש ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהם לנדבה שאין חטאת ציבור מתה, ויש לגרוס שאין חטאת השותפין מתה וקראו לזה חטאת השותפין שלא יביאו הכהנים פר בהוראה, **עמוד ב** לכאורה יש להוכיח ממה שר"א הסתפק למי שסובר שפר יוה"כ הוא קרבן יחיד אם עושה תמורה, ומשמע שיש מי שסובר שזה קרבן ציבור, אך אפשר לדייק שזה קרבן שותפין.

לכאורה יש לבאר בספק של ר"א אם הפר עושה תמורה אם הולכים אחר המקדיש או אחר המתכפר, ור' יוחנן אומר שהולכים אחר מתכפר, והמקדיש מוסיף חומש, ומי שתורם משלו על של חבירו טובת הנאה בתרומה היא של התורם, אך יש לומר שהיה פשוט לר"א שהולכים אחר מתכפר והספק הוא

דף מט שנינו מברייתא להדיא, שזר אונן שיכור ובעל מום יושב ושמאל פוסל בקבלה הולכה וזריקה, ואמנם רב ששת בעצמו הקשה מהברייתא הזו שהוא אמר למתורגמן של רב חסדא שישאל אותו האם הולכה פוסלת בזר ורב חסדא אמר שהיא כשירה, והוא הוכיח מהפסוק **וישחטו הפסח ויזרקו הכהנים מידם והלויים מפשיטים**, ורב ששת הקשה מהברייתא הזו שזר פסול בהולכה וכן יושב ושמאל, וצריך לומר שאחר ששמעה הוא הקשה ממנה לרב חסדא. ואין להקשות מהפסוק של רב חסדא שיש לומר שהלויים רק עשו מעשה איצטבא להחזיק את הדם.

רב פפא הסתפק אם אחר חפן ונתן לחפניו, האם זה נחשב מלא חפניו, או שצריך גם ולקח והביא.

ריב"ל הסתפק אם חפן הכה"ג ומת אם אחר יכול להכנס עם מה שהוא חפן, ור' חנינא אמר על זה ששאלה זו היא כשאלת הראשונים, ומשמע שר' חנינא צעיר מריב"ל, אך קשה שריב"ל אמר שר' חנינא התיר לו לשתות בשבת שחליים, ולשתות ודאי מותר, שהרי שנינו שאדם שותה את כל המשקים, אלא ר' חנינא התיר לשחוק ולשתות שחליים, ואמנם כשיש סכנה ודאי מותר, ובלי סכנה ודאי אסור, אלא באמת היה סכנה והספק היה אם שחליים מרפאים ומותר לשחוק, או שאינם מרפאים ואסור לחלל שבת בכך, ור' חנינא היה בקי ברפואות כמו שהוא אמר שמעולם לא שאל אותו אדם על מכת פרדה וחי אח"כ, ואמנם ראינו אנשים חיים אחר מכת פרדה, אלא הכוונה שלא שאלוהו על מכת פרדה והמכה נרפאה, ומה שרואים שנרפאת מכת פרדה היינו בפרדה רגילה אך כשהיא אדומה וראשי רגליה לבנים, לא מתרפאת המכה, ובכ"ז רואים מהנ"ל שר' חנינא גדול מריב"ל, וצריך לומר שר' חנינא אמר על ריב"ל שהיה קטן ממנו ששאלתו כשל ראשונים, אך קשה שר' חנינא עצמו חולק על כך, שהוא אמר בהמשך הסוגיא על הפסוק פר ולא בדמו של פר שאחר אינו יכול להכנס בדם ששחט כה"ג אחר, ועוד קשה שר' חנינא אמר שאם חפן קטורת קודם שחיטה לא עשה כלום, וא"כ ודאי לא יכול להכנס בחפינתו של ראשון, אלא יש לומר שר' חנינא התכוון לומר לריב"ל שמשמע משאלתך שאתה סובר שיכול להכנס בדמו של פר, וזו שאלה טובה.

רב פפא אומר שאם יכול לחפון שוב, א"כ אחר יכול להכנס במה שחפן הראשון, שהרי היא קיימת, והספק הוא אם לא אומרים שחופן וחוזר וחופן, ורב הונא בר רב יהושע אומר להיפך שאם לא חופן וחוזר וחופן לא יכנס בחפינתו שמא יחסר או יותיר, אך הספק הוא אם לא וחוזר וחופן, ורצו להוכיח ממה ששנינו יוכך היתה מדתה' א"כ כמו שכך מדתה בחוף כך מדתה בפנים ולא חופנים שוב, ויש לדחות שאם רצה לעשות מדה ממנה עושה או שלא יחסר ולא יותיר. **עמוד ב** ומהמשך הברייתא יש להביא ראייה, שכתוב שאוחזי הבזך הראש אצבעותיו או בשניו ומעלה בגודלו עד שמגיע הבזך בין מרפקיו ומחזיר את הקטורת לחפניו וצובר אותה כדי שהעשן ישהה לבא, ויש אומרים שמפזר אותה כדי שהעשן ימהר לבא וזה עבודה קשה מעבודות קשות במקדש, א"כ רואים שחופן וחוזר וחופן.

אם שחט ומת, ר' חנינא ור' אמי סוברים שכהן אחר לא יביא את דמו של הראשון, ולר"ל ור' יצחק אחר יכול להביא את הדם של הראשון, ור' אמי הוכיח שכתוב לגבי פסח שיכולים להמנות או

דף נב ור' יוסי סובר שישראל הם חביבים שאינם זקוקים לשליח, ור' יהודה סובר שלא יכנס בין המנורה לכותל כי בגדיו יתלכלכו מהכותל.

ר' נתן אומר שלא הכריעו חכמים באמה טרקסין אם הוא כלפנים או כלחוץ, ורבינא שאל מה המקור לזה, שאם נאמר שכתוב בפסוק **והבית אשר בנה שלמה לה' שישים אמה ארבו ועשרים רחבו, ושלושים אמה קומתו, וארבעים אמה היה הבית הוא ההיכל ולפני הדביר עשרים אמה אורך ועשרים אמה רוחב, ועשרים אמה קומתו**, ולא יודעים אם האמה טרקסין היא מהמ' אמה של ההיכל או מהכ' אמה של קדש הקדשים, או שזה לא נחשב לא מההיכל ולא מקדש הקדשים, והפסוק החשיב רק את החלל שהרי בפסוקים אחרים מחשיבים את החלל בנפרד מהכתלים, ששנינו שההיכל היה ק' על ק' בגובה ק' וכותל האולם חמש, והאולם י"א, כותל ההיכל שש, וארכו מ' אמה, ואמה טרקסין, וכ' אמה קדש הקדשים, כותל ההיכל שש, והתא שש, וכותל התא חמש, ויש לומר שהספק הוא רק על הקדושה אם היא כלפנים או כלחוץ, וכמו שאמר ר' יוחנן שיוסף איש הוצל הסתפק בפסוק **ודביר בתוך ההיכל מפנימה הכין לתת שם את ארון ברית ה'**, והספק הוא אם כוונת הפסוק **ודביר בתוך הבית מפנימה הכין לתת שם**, או שמפנימה הולך על הדביר שהוא נקרא מפנימה, אך קשה שנינו שאיסי בן יהודה אמר שיש חמש מקראות ללא הכרע **עמוד ב** שאת, משוקדים, ארור, וקם, ויוסף איש הוצל הוא יוסף הבבלי והוא איסי בן יהודה והוא איסי בן גור אריה והוא איסי בן גמליאל והוא איסי בן מהללאל, ושמו הוא איסי בן עקיבא, יש לומר שרק בתורה יש חמש פסוקים ובאמת בנביא יש עוד אך קשה שלכאורה בתורה יש עוד פסוק כדברי רב חסדא על הפסוק **וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עולות ויזבחו זבחים פרים** ויש להסתפק אם העולות היו כבשים והשלמים פרים או שהכל היה פרים, ויש לומר שאכן לאיסי בן יהודה לא היה ספק בפסוק הזה.

משנה הפרוכת החיצונה היתה פרופה מהדרום לצפון והפנימית מהצפון לדרום, והכה"ג הלך ביניהן עד שהגיע לצפון, ובצפון הפך פניו לדרום והלך לשמאלו עם הפרוכת עד הארון ונתן עליו את המחתה בין הבדים, וצבר את הקטורת על הגחלים והתמלא הבית עשן ויצא ובא לדרך כניסתו והתפלל תפלה קצרה בבית החיצון ולא האריך בה שלא להפחיד את ישראל. **גמרא** לכאורה המשנה מדברת בבית שני שהרי בבית ראשון לא היה פרוכת, אך קשה שבבית שני לא היה ארון, ששנינו שכשנגזר הארון נגנזו עמו צנצנת המן צלוחית שמן המשחה ומקל אהרן ושקדיו ופרחיו וארגו שהביאו בו פלשתים דורון לאלוקי ישראל, כמו שכתוב וכלי הזהב אשר השיבותם לו אשם תשימו בארגו מצדו ושלחתם אותו והלך, ויאשיהו גזר את הארון, שראה שכתוב יולך ה' אותך ואת מלכך אשר תקים עליך, לכן הורה לגזרו שכתוב ויאמר ללוויים המבינים לכל ישראל, הקדושים לה' תנו את ארון הקודש בבית אשר בנה שלמה אין לכם משא בכתף, עתה עבדו את ה' אלוהיכם ואת עמו ישראל, ואמר ר"א שלומדים גזירה שוה שמה שמה שהמן היה בו, ולומדים דורות דורות שצלוחית שמן המשחה היתה בו, ולומדים משמרת משמרת שמקל אהרן היה בו, ויש לומר שהמשנה דברה בבית שני, והגיע לארון הכוונה למקום ארון.

המשנה אומרת צבר את הקטורת על גבי גחלים, וזה כמ"ד שצובר את הקטורת, ויש ברייתא שצוברה פנימה שהיא חוצה ממנו, ויש מ"ד שצובר חוצה שהיא פנימה ממנו ואביי אמר שנחלקו בזה תנאים ומסתבר כמ"ד פנימה שהיא חוץ ממנו, ששנינו שמלמדים אותו שיהיה שלא יתחיל מהצד שלו שמא יכווה.

האם כל הכהנים מתכפרים כפרה קבועה או רק מקופיא, ויש להוכיח ממה ששנינו שיש חומרא בזבח מתמורה שהוא נוהג ביחיד כציבור ודוחה שבת וטומאה ועושה תמורה, ויש חומרא בתמורה מזבח שהיא חלה גם על בעל מום קבוע ואינה יוצאת לחולין ליגזז וליעבד, וזבח לא חל על בעל מום, ולא מדובר כאן על זבח של יחיד כי אינו דוחה שבת וטומאה, אך אם מדובר בציבור א"כ איך עושה תמורה, אלא מדובר כאן על פר שדוחה שבת וטומאה ויש בו תמורה שהוא נקרא קרבן יחיד, ורב ששת מעמיד שמדובר באילו של אהרן שדוחה שבת וטומאה ועושה תמורה, שאם נאמר שמדובר כאן בפר שדוחה שבת וטומאה ובחול קרבה התמורה אך תמורת חטאת אינה קריבה, אלא צריך לומר שמדובר בפר, ותמורה הכוונה שעושה שם תמורה, אך אינה קריבה, אך אם כן בזבח גם נאמר שם זבח, ושם זבח לא כותבים, שהרי כתוב בברייתא הזו שתמורה חלה על בעל מום קבוע, ואם מדובר כאן בשם זבח זה לא חומרא בתמורה.

דף נא כי יש זבח שחל על בעל מום ואסור בגיזה ועבודה כגון בכור ומעשר, אלא מדובר בזבח ממש ולא בשם זבח, ובתמורה מדובר גם על שם תמורה וההבדל הוא ששם תמורה היא אחת, ובזבח יש שינויים כגון בכור ומעשר.

מה שרב ששת העמיד קרבן יחיד שדוחה שבת באילו של אהרן ולא העמיד בפסח יש לומר שהוא סבר שלא שוחטים פסח על יחיד, והוא לא העמיד בפסח שני שהוא סובר שאינו דוחה טומאה, ורב הונא בר רב יהושע הקשה מדוע פסח נקרא קרבן יחיד וחגיגה נחשבת קרבן ציבור, הרי כמו שחגיגה באה באסיפה גם פסח בא באסיפה, אך יש פסח שני שאינו בא באסיפה, אך לפ"ז גם פסח שני ידחה שבת וטומאה, וכן הוא בברייתא שלת"ק פסח שני דוחה שבת ולא טומאה כי האדם היה דחוי בגלל טומאה וא"כ מדוע שיעשה בטומאה, ור' יהודה סובר שהוא דוחה טומאה שכתוב **ככל חוקת הפסח יעשו אותו** והיה עדיף שיעשה עכשיו פסח בטהרה, ואם לא זכה לכך יעשה בטומאה,

עמוד ב לכאורה יש להוכיח שהפר הוא קרבן יחיד, שלמדו מהפסוק **אשר לו** שמביא משלו ולא משל ציבור, ואין לומר שלא יביא מהציבור כי אינם מתכפרים בו אך יביא משל הכהנים שהם מתכפרים בו, לכן מדגישה התורה **אשר לו** ואם הביא משל ציבור לא יצא כי הפסוק שנה לעכב, ואף שהכהנים אינם שותפים בפר הוא מכפר עליהם כי רכושו של אהרן מופקר לאחיו הכהנים.

משנה הכה"ג הלך בהיכל עד שהגיע לבין הפרוכת שהבדילו בין הקודש לקדש הקדשים וביניהם היה אמה, לדעת ר' יוסי היתה רק פרוכת אחת שכתוב **והבדילה הפרוכת לכם בין הקודש ובין קדש הקדשים**. **גמרא** רבנן סוברים שהפסוק של ר' יוסי נאמר על מקדש ראשון אך במקדש שני כיון שלא היתה אמה טרקסין בבנין כמקדש ראשון עשו שתי פרוכות מכיוון שחכמים הסתפקו באותה האמה אם קדושתה כפנים או כלחוץ.

לר' יהודה הכה"ג הלך בין המזבח למנורה, ולר"מ הוא הלך בין שולחן למנורה, ויש אומרים שהוא הלך בין השולחן לכותל, ורב חסדא אומר שהיש אומרים זה דעת ר' יוסי שהיתה רק פרוכת אחת ופתחה היה בצפון, ור' יהודה סבר שהפתח היה בדרום, ור"מ סובר כר' יוסי אלא שהוא סובר שהשולחן היה מונח מהצפון לדרום, וא"כ השולחן מפסיק ואינו נכנס בנוח, או שאפילו נאמר שהשולחן היה מונח בין מערב למזרח אך סובר ר"מ שאינו דרך כבוד של השכינה להגיע להדיא לפתח קדש הקדשים,

דף נג שנו בברייתא על הפסוק ונתן את הקטורת לפני ה' שמתקן אותה בפנים ולא יתן בחוץ כמו שדרשו הצדוקים בפסוק כי בענן אראה על הכפורת, שצריך להכנס עם ענן, אלא מתקנים בפנים, שהרי כתוב ונתן את הקטורת לפני ה', ומה שכתוב כי בענן מלמד שנתן בה מעלה עשן, וכתוב פסוק נוסף וכסה ענן הקטורת, ואם לא נתן בה מעלה עשן או שחסר אחת מסממניה חייב מיתה, ואין לומר שחייב מטעם שזה נקרא ביאה בלי כלום, שהפסוק בא לומר שחייב מיתה אפילו כששגג לענין ביאה והוא מזיד לענין הקטרה, ורב אשי אומר שהפסוק מדבר שהכניס ב' הקטורת אחת מלאה אחת חסרה, וא"כ אין כאן ביאה ריקנית אך יש כאן ביאה עם קטורת חסירה.

הפסוק וכסה לרב יוסף מלמד שלא רק שנתן שם עלה של מעלה עשן אלא גם עיקר של מעלה עשן, ואביי מקשה שכתוב בברייתא שנתן בה עיקר מעלה עשן, והעשן תימר כמקל עד שמי קורה, ומשם ירד לכתלים עד שהתמלא הבית עשן כמו שכתוב והבית ימלא עשן, ואביי אומר להפך שהפסוק אומר שלא רק שמביא עיקר מעלה עשן אלא גם עלה מעלה עשן, שכתוב וכסה, ולרב ששת לומדים מזה שלא יעשה כך רק באהל מועד שבמדבר אלא גם בשילה ובבית עולמים, ולכאורה זה ניתן ללמוד מוכן יעשה לאהל מועד השוכן אתם, אלא לומדים מזה שלא רק ביוה"כ אלא גם כל השנה, ולרב אשי הפסוק הנוסף בא לומר שמעכב, ולרבא פסוק אחד מלמד עונש והשני אזהרה.

ר"א למד מהפסוק ולא ימות עונש, ומכי בענן אראה הוא לומד אזהרה, ושני הפסוקים לא נאמרו קודם מיתת בני אהרן, שהרי כתוב אחרי מות ושניהם לא דיברו אחר מיתתם שכתוב כי בענן, אלא שהאזהרה נאמרה קודם מיתתם, והעונש נאמר אחר מיתתם, ומבאר רבא שכתוב כי בענן אראה שעדיין לא נראה, ובני אהרן נענשו כדברי ר"א בגלל שהורו הלכה בפני משה רבם, שהם למדו את הפסוק ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח שאף שהאש יורדת מהשמים מצוה להביא אש משל הדיוט.

הכהן יוצא דרך כניסתו, ר' שמואל בר נחמני לומד את זה מהפסוק ויבא שלמה לבמה אשר בגבעון ירושלים, ולכאורה גבעון רחוקה מירושלים, אלא שמקישים את היציאה מגבעון לירושלים לביאה מירושלים לגבעון, שכמו שכשבא לגבעון פניו היו כלפי הבמה כך כשיוצא מגבעון פניו כלפי במה, וכן בעבודת הכהנים ובלויים בדוכנם וישראל במעמדם כשהלכו הם לא הפנו את פניהם, אלא צדדו את פניהם, וכן כשתלמיד נפרד מרבו לא יחזיר פניו, אלא יצדד אליו פניו, וכן כשר' יוחנן היה קם ללכת ר"א ישב במקומו עד שר' יוחנן התכסה ממנו, וכשהלך ר"א הלך לאחוריו עד שר' יוחנן התכסה ממנו, וכשרבא נפרד מרב יוסף הוא הלך לאחוריו עד שהוכו רגליו, והתלככה האסקופה בבית רב יוסף מדמו, עמוד ב וכשאמרו לרב יוסף מה שקרה אמר יהי רצון שירום ראשך על כל הכרך.

ר' אלכסנדר אמר בשם ריב"ל שיש לפסוע אחר התפילה ג' פסיעות לאחוריו ואח"כ יתן שלום, ואמר ר' מרדכי שאחר שפסע ג' פסיעות צריך להשאר שם כתלמיד שנפרד מרבו והלך לאחוריו שאם חוזר מיד נראה ככלב ששב על קיאו, וכן כתוב בברייתא שיש לפסוע ג' פסיעות ואם לא עשה כן, ראוי היה שלא יתפלל, ואמר ר' שמעיה שיתן שלום לימינו ואח"כ לשמאלו שכתוב מימינו אשדת למו, וכן כתוב יפול מצדך אלף ורובה מימין ורבא ראה שאביי נתן שלום אחר התפילה קודם לימינו, אמר לו רבא שמה שמקדימים לימין אין הכוונה לימין האדם אלא לשמאלו שהוא ימין השכינה, רב חייא בר רב הונא אמר שראה שאביי ורבא פסעו את הג' פסיעות בכריעה אחת,

רב אמר שתפילת הכה"ג היא יה"ר מלפני ה' אלוקינו שתהא השנה הזו גשומה ושחונה ואמנם חום אינו מעלה, אלא הכוונה שאם השנה תהיה שחונה תהיה גשומה, ובשם רב יהודה אמרו שסיים שלא יסור שלטון מבית יהודה, ועם ישראל לא יצטרכו להתפרנס זה מזה, ולא תכנס תפילת עוברי דרכים, כמו שר' חנינא בן דוסא כשהלך בדרך וירד גשם אמר כל העולם בנחת וחנינא בצער ופסק הגשם, וכשהגיע לביתו אמר כל העולם בצער וחנינא בנחת ובא הגשם, ואמר רב יוסף מה הועילה תפלתו של כה"ג מול ר' חנינא בן דוסא.

שנו בברייתא שכה"ג אחד האריך בתפילתו ורצו הכהנים להכנס לראות בשלומם וכשנכנסו הוא התחיל לצאת אמרו לו מדוע הארכת בתפילה אמר להם שקשה לכם שהתפללתי על ביהמ"ק שלא יחרב, אמרו לו שבכ"ז לא יתרגל לעשות כך ששנינו שלא האריך בתפלתו שלא להבעית את ישראל.

משנה אחר שניטל הארון היתה אבן מימות נביאים הראשונים שנקראה אבן השתייה, והיא היתה גבוהה מהארץ ג' אצבעות ונתן עליה את הקטורת, ונטל את הדם מהממרס ונכנס בפנים ועמד והזה אחת למעלה ושבע למטה, ולא התכוון להזות למעלה או למטה אלא כמצליף, ומנה, אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע, אח"כ יצא והניח את הכוך על כן הזהב והביאו לו את השעיר והוא שחט אותו וקבל את דמו במזרק, ונכנס והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה, ומנה כמו בדם הפר, ואח"כ יצא והניחו על כן הזהב השני שבהיכל, ולר' יהודה היה כן אחד, ונטל את דם הפר והניח בו את דם השעיר והזה ממנו על הפרוכת כנגד הארון מבחוץ אחת למעלה ושבע למטה, ומונה כמו שעשה בפנים, ונטל את דם הפר והניח את דם השעיר ונתן ממנו על הפרוכת מבחוץ כנגד הארון אחת למעלה ושבע למטה ומנה כמו בדם הפר, ואח"כ עירה את דם הפר לדם השעיר ונתן את הכלי המלא בריק. **גמרא** שנינו במשנה ניטל ולא כתוב נגנו, כדעת ר"א שהארון גלה לבבל שכתוב ולתשובת השנה שלח המלך נבוכדנצר ויביאהו בבלה עם כלי חמדת בית ה' וזה הארון, ורשב"י למד את זה מהפסוק לא יותור דבר אמר ה' וזה נאמר על עשרת הדברות שבארון, לר' יהודה בן לקיש הארון נגנו במקומו שכתוב ויראו ראשי הבלים מן הקדש על פני הדביר ולא יראו החוצה ויהיו שם עד היום הזה, אך עולא סובר שמתאיא בן חרש שאל את רשב"י שר"א למד מב' מקומות שהארון גלה לבבל שכתוב ויבאהו עם כלי חמדת בית ה' עוד כתוב ויצא מבת ציון כל הדרה

דף נד והיינו מה שגנוזו בחדרי חדרים, ורשב"י אמר שהוא סבור שהארון נגנו במקומו שכתוב ויאריו הבלים ויהיו שם עד היום הזה, ורבה מקשה שעד היום הזה אינו לעולם, כמו שכתוב ואת היבוסי יושב ירושלים לא הורישו בני בנימין, וישב היבוסי עם בני בנימין עד היום הזה, והם ודאי גלו כמו שאמר ר' יהודה שהיה נ"ב שנה שלא עבר איש בארץ יהודה, שכתוב על ההרים אשא בכי ונהי ועל נאות מדבר קינה כי נצתו מבלי איש עובר ולא שמעו קול מקנה מעוף השמים ועד בהמה נדדו הלכו, ובהמה גימטריא נ"ב, ור' יוסי אמר שהתקיים ז' שנים גפרית ומלח בארץ ישראל, ור' יוחנן למד את זה מגזירה שוה ברית ברית שכתוב והגביר ברית לרבים שבוע אחד, ובפסוק של גפרית ומלח כתוב על אשר עזבו את ברית ה', ועולא אמר שביבוסי לא כתוב ויהיו שם ואילו בארון כתוב ויהיו שם, והיינו לעולם, אך קשה ישנו פסוק מהם מבני שמעון הלכו להר שעיר אנשים חמש מאות ופלטיה ונעריה ורפיה ועוזיאל בני ישעי בראשם ויכו את שארית הפליטה לעמלק וישבו שם עד היום הזה וסנחריב עלה

אח"כ ובלבל את כל הארצות שכתוב **ואסיר גבולות עמים** ועתודותיהם שושתי, וא"כ שם אינו לעולם.

לחכמים הארון נגזו בלשכת דיר העצים, וכן מוכח ממה ששנינו מעשה בכהן שהתעסק וראה רצפה משונה מחברותיה ולא הספיק לגמור דיבורו עד שיצאה נשמתו וידעו בבירור ששם נגזו הארון, ר' חלבו אמר שהכהן הזה התעסק עם קרדומו, ושנו אצל ר' ישמעאל ששני כהנים התעסקו להתליע עצים עם קרדומם ונפל קרדום אחד שם ויצאה אש ואכלה אותו.

רב יהודה מקשה שבפסוק אחד כתוב **ויראו ראשי הברדים**, ובפסוק אחר נאמר **ולא יראו החוצה**, וצריך לומר שהיו נראים ולא נראים, וכן שנינו בבביתא על הפסוק **ויראו הברדים** יכול שלא יצאו ממקומם, אך כתוב **ויאריכו הברדים**, ואינם מחוררים את הפרוכת שכתוב **ולא יראו**, אלא שדחקו ובלטו בפרוכת כדדי אשה, ועל זה נאמר **צרור המור דודי לי בין שדי ילין**, ואמר רב קטינא שכשישראל עלו לרגל הגביהו את הפרוכת שיראו את הכרובים מעורים זה בזה, ואמרו ראו חבתכם לפני המקום כחבת זכר ונקיבה, ורב חסדא הקשה שבפסוק נאמר ולא יבואו לראות כבלע את הקדש, וצריך לומר כדברי רב שאסור רק בשעת הכנסת הכלים לנרתיקם, ורב נחמן אמר שזה משל לכלה שכשהיא עדיין בבית אביה היא צנועה מבעלה אך כשנישאה והיא בבית חמיה אינה צנועה מבעלה, ורב חנן בר רב קטינא שאל שא"כ מדוע מת אותו כהן, אמר רב קטינא שאחר הגלות שזה כגירושין חזרו לחיבה הראשונה כארוסה, יש להקשות על מה שרב קטינא אמר שהגביהו את הפרוכת לראות הארון הרי בבית ראשון לא היה פרוכת, ובבית שני היתה פרוכת אך לא היו כרובים, ויש לומר שהוא דיבר על בית ראשון אך היתה פרוכת בפתח ההיכל, כמו שאמר רב שהיו י"ג פרוכות במקדש, ז' כנגד ז' שערים, ואחת בפתח ההיכל ואחת בפתח האולם שתיים בדביר ושתיים כנגדם בעליה, ורב אחא בר יעקב אומר שרב קטינא דיבר על מקדש שני והיתה צורת כרובים כמו שכתוב **ואת כל קירות הבית מסב קלע כרובים ותמרות ופטורי ציצים וצפה זהב מישר על המחוקה**, וכתוב **כמעור איש ולויות, עמוד ב ומבאר רבה בר רב שילא כאיש החבוק באשתו**,

ר"ל אמר שכשהגיעו נכרים להיכל הם ראו את הכרובים שהם מעורים זה בזה והוציאום כך לשוק ואמרו, ישראל הללו שברכתם ברכה וקללתם קללה יעסקו בדברים הללו והם זלזלו בהם, ולכן נאמר **כל מכבדיה הזילוה כי ראו ערוותה**.

אבן השתיה נקראת כך שממנה הושתת העולם, וזה כמו הדיעה שהעולם נברא מציון ששנינו שלר"א העולם נברא מהאמצע שלו כמו שכתוב **בצקת עפר למוצק ורגבים ידובקו**, ור' יהושע סובר שהעולם נברא מהצדדים שכתוב **כי לשלג יאמר הוי ארץ וגשם מטר וגשם מטרות עוזו**, ר' יצחק אומר שהקב"ה ירה אבן בים והושתת ממנה העולם, שכתוב **על מה אבניה הוטבעו או מי ירה אבן פנתה**, ולחכמים, העולם נברא מציון שכתוב **מזמור לאסף קל אלוקים מציון מכלל יופי אלוקים הופיע שמציון הוכלל יופיו של העולם**, ור"א הגדול דרש את הפסוק, **אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה' אלוקים ארץ ושמים** שתולדות השמים נבראו מהשמים ושל הארץ נבראו מהארץ, ולחכמים הכל נברא מציון שכתוב **קל אלוקים ה' דיבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבוא מציון מכלל יופי אלוקים הופיע**.

דף נה רב יהודה מבאר מהו 'כמצליף', כמו שמכים במקום אחד ויורדים למטה, ושנינו שהכהן אינו מזה על הכפורת אלא כנגד עביה של הכפורת, וכשמזה למעלה הוא מצדד ידו למטה וכשמזה למטה הוא מצדד ידו למעלה, ורב זירא אומר שלומדים את זה מהפסוק והזה אותו על הכפורת ולפני הכפורת ובשעיר

לא צריך לכתוב למטה, כי אפשר ללמוד מפר, וכתבו את זה להקיש 'על' ל'לפני' שכמו שלפני אינו על, כך על אינו על ממש, ואין לומר שנקיש להפך, שכמו שעל הוא ממש, גם לפני יהיה על ממש, שיותר מסתבר שלמטה של שעיר הוא להקיש, ומלמעלה של פר דורשים כדברי ר"א בן יעקב שכל מקום שכתוב פני הוא צד מזרח אך אם נאמר שלמעלה של פר הוא להקיש, אין מה ללמוד מלמטה של שעיר.

מהפסוק והזה אותו על הכפורת ולפני הכפורת יזה שבע פעמים, לומדים כמה למעלה בשעיר, ולמטה בשעיר לכאורה ניתן ללמוד מלמטה של פר, שפר שווה לשעיר באחת למעלה ובפר מזה למטה שבע א"כ גם בשעיר שבע למטה, אך ניתן ללמוד שעיר משעיר שכמו שבשעיר למעלה רק הזאה אחת כך למטה אחת, ולכאורה יש עדיפות ללמוד למטה מלמטה, אך מצד שני עדיף ללמוד גוף השעיר מגוף השעיר, לכן יש ללמוד מהפסוק **ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר** וכאשר עשה מלמד שעשיתיו יהיו שוות וכמו שבפר שבע למטה כך בשעיר, ולמעלה בפר לכאורה ניתן ללמוד מלמעלה משעיר, ומצד שני עדיף ללמוד גוף הפר מגוף הפר, ולא משעיר, ויש לומר שכתוב **ועשה את דמו כאשר עשה** שיהיו כל עשיותיו שוות שכמו שלמטה בפר שבע כך בשעיר וכמו שבשעיר למעלה אחת, כך בפר.

לר"מ מנין ההזאות הוא: אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים אחת ושלוש, אחת וארבע, ולר' יהודה אחת אחת ואחת שתיים ואחת שלוש ואחת ארבע, ולא נחלקו אלא כל אחד כפי מקומו שבמקומו של ר"מ היו מונים קודם את הכלל, ולר' יהודה מונים את הפרט תחילה, ולכו"ע הזאה ראשונה גם צריכה מנין עם כל אחת, ור"א מסביר שעושים כך כדי שלא יטעה בהזאות, ור' יוחנן לומד את זה מפסוק ולפני הכפורת יזה שהזאה ראשונה צריכה מנין עם כל אחת, והנ"מ אם לא מנה אחת עם כל אחת ולא טעה אם יזה שוב שלר' יוחנן יזה, ולר"א לא יזה.

כתוב בשקלים שלר' יהודה לא היו שופרות לקיני חובה מפני התערובות, ורב יוסף מבאר שלא יהיה תערובת חובה בנדבה, ואביי מקשה שנעשה שתיים ונכתוב עליהם מה חובה ומה נדבה, **עמוד ב** ואמר רב יוסף שלר' יהודה לא כותבים, כמו ששנינו לקמן שלר' יהודה היה רק כן אחד ולא היה שתיים שמא יחליף את הדם, ולכאורה נעשה שתיים ונכתוב מה של פר ומה של שעיר אלא שלר' יהודה לא כותבים, ואמנם ב"ג שופרות היה כתוב מה היה של שקלים חדשים, ומה של שקלים ישנים, ומה של קינים, ושל גוזלי עולה, ושל עצים, ולבונה, וזהב לכפורת, ו' של נדבה, השקלים החדשים היו של כל שנה והישנים של מי שלא שקל שנה שעברה ושוקל שנה אח"כ, קינים הם תורים, גוזלי עולה הם בני יונה, וזה לדברי ר' יהודה, ורב דימי בא מא"י ואמר שהגזירה היא משום תערובות של חטאת שמתו בעליה, אך קשה שבמשנה מוכח שלא חששו לכך ששנינו שמי ששלח חטאתו מחו"ל מקריבים אותה בחזקת שהוא קיים, אלא יש לומר שבשופרות ידעו שיש אנשים שמתו ויש להם חטאת, ואין לומר שיבררו ד' זוו ויזרקו כנגד אותה חטאת והשאר יהיו מותרים, כי ר' יהודה סובר שאין ברירה, ואין לומר שהמקור לכך שר' יהודה סובר שאין ברירה הוא ממה ששנינו שהלוקח יין מבין הכותים בער"ש שלר"מ אומר ב' לוגים שאני עתיד להפריש הן תרומה.